

PORTUGALSKA

Predstavila vam bom Portugalsko, deželo na jugozahodu Evrope. Njeno uradno ime je Portugalska (Republica Portuguesa).

OSNOVNI PODATKI

Meri 92.391 km² in ima okrog 10 milijonov prebivalcev. Njeno glavno mesto je Lizbona v kateri živi 2,5 milijonov prebivalcev. Govorijo portugalski jezik. Prebivalcem pravimo Portugalci oziroma Portugalke. Uporabljajo evro saj so od leta 1986 v evropski uniji.

ZGODOVINA

V 8. stoletju so na Portugalsko iz Afrike vdrli Arabci. Borba proti njim je trajala do konca 15. stoletja. V tej borbi sta se dokončno ustanovili državi Španija in Portugalska. Večstoletna arabska zasedba je pustila globoke sledove v kulturi obeh narodov. Državi sta se usmerili v čezmorska osvajanja in postali vodilni kolonialni sili 16. stoletja. Njuna moč je kasneje vse bolj upadala.

LEGA

Portugalska obsega eno šestino Pirenejskega polotoka in leži na skrajnem vzhodu Pirenejskega polotoka. Poleg celinskega dela pa so del Portugalske tudi otočji Azorov in Madeire, ki ležita v Atlantskem oceanu. Meji na Španijo in Atlantski ocean.

GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Celinska Portugalska se po svoji glavni reki Tejo deli na dva dela. Pokrajina na severu je v notranjem delu gorata s planotami ter se po štirih prelomnicah deli na ustrezna kmetijska področja. Ta del ima hladnejše in deževnejše podnebje. Na jugu je vse do pokrajine Algarve dežela pretežno ravninska z nekoliko toplejšimi in bolj suhimi razmerami.

Azorski otoki in Madeira pripadajo srednjeatlantskemu grebenu. Na otoku Pico se v nebo vzpenja najvišji vrh države, ugasli vulkan Mount Pico (2351 metrov).

Pomembnejša mesta so poleg Lizbone še Porto, Coimbra in Setubal.

VODOVJE

Poleg Teja so glavne reke Douro, Minho in Guadiana. Vse izvirajo globoko v Španiji. Še ena reka, Mondego, izvira v gorovju Serra da Estrela z najvišjim vrhom na celini, ki sega 1993 metrov nad morjem.

Vse reke imajo zajeten hidroenergetski potencial. Douro je najpomembnejša reka na Portugalskem, z njeno vodo namakajo eno najvažnejših vinogradniških območij v deželi.

Portugalska ima dolgo obalo s čudovitimi plažami ob kontinentalnem delu države, na Azorih, na Madeiri in Rešilnih otokih. Pomembna značilnost je delta Ria de Aveiro, ki je bogata z ribami in morskimi ptiči.

PODNEBJE

Podnebje je skoraj po vsej Portugalski oceansko, razen severovzhodni del s kontinentalno klimo in najjužnejši del z vplivom sredozemskega podnebja. Pozimi so najvišji planinski deli pokriti s snegom.

RASTJE

V severnem delu Portugalske so zaradi obilnejših padavin razširjeni sredozemski listnati gozdovi z zimzelenimi, sredozemskimi flornimi elementi, v južnih krajih je sredozemska vegetacija, v kateri prevladuje makija in gariga. Gozdove v južnem delu sestavljajo predvsem plutov hrast in črničnik. V primorju se na velikih površinah vzgaja evkaliptus in pinija.

GOSPODARSTVO

Portugalsko gospodarstvo je v veliki meri odvisno od uvoza in izvoza. Do nedavnega je bila država znana predvsem po izvozu rib, vina in plutovine, danes pa večino vrednosti izvoza že predstavljajo industrijski izdelki. Ribolov je razvit vzdolž celotne obale. Pri izvoznih artiklih so cenjene konzerve sardin. V državi je več vinogradniških območij, med katerimi slovijo vinogradi ob reki Douro, kjer pridelujejo sloviti portovec. Plutovino pridobivajo tako, da enkrat na desetletje olupijo lubje hrasta plutovca, ki uspeva v južnem delu države. Po izvozu plutovine je država prva na svetu. Na severnem delu gojijo žito, krompir, oljke, vinsko trto in agrume. Na južnem delu pa prevladujejo žitarice. Glavni pridelki so: grozdje, vino, olivno olje in pluta. Portugalska uvaža pomemben del hrane in živalske krme. Kmetijsko najbolj izkoriščena pokrajina pa leži med rekama Douro in Tejo. Naglo se razvija turizem. Okoli 20 milijonov tujih turistov letno prispeva pomemben delež portugalskih dohodkov. Najbolj turistično znana je obala Algarve na jugu.

Na Portugalskem je malo rudnih bogastev. Po vstopu v EU so začeli razvijati tudi druge industrijske panoge, tako avtomobilsko industrijo kot tudi ladjedelništvo.

Kljub hitremu razvoju pa je država še vedno med najrevnejšimi zahodnoevropskimi državami.

PREBIVALSTVO

Na Portugalskem je največ katoličanov nekaj pa tudi protestantov. Večina Portugalcev sicer še živi na vasi, vendar je v močno opazno praznjenje notranjosti in zgostitev prebivalstva na obali.

V šestdesetih letih in na začetku sedemdesetih let je veliko Portugalcev emigriralo, deloma iz ekonomskih razlogov, predvsem pa zato, da bi se izognilo služenju vojske v takratnih portugalskih kolonijah. Danes kar nekaj priseljencev živi na Portugalskem, večinoma prihajajo iz afriških držav, nekaj jih je tudi iz držav Evropske unije. Na Portugalskem je 99% Portugalcev in 1% Afričanov. Šolanje je obvezno že od leta 1911. Po ocenah zna pisati in brati 83 odstotkov starejših od 15 let.

ONESNAŽENOST

Onesnaženje voda in zraka predstavljata resen ekološki problem, predvsem v urbanih središčih. Zapuščena zemlja ter industrijske odpadke sta drugi dve težavi, ki ogrožata kmetijstvo ter življenje divjih živali.

KULINARIKA

Portugalska je znana tudi po kulinariki posebnostih kot je polenovka za katero trdijo da imajo 365 receptov, za vsak dan enega. Tradicionalne jedi so še jedi z morskimi sadeži, na klasičnem žaru pečeno svinjino, fižol, lokalna vina in nepogrešljivi portovec.

PODOBNOST JEZIKOV

Portugalščina je glede pravopisa v marsičem podobna španščini, glede govorenja pa se jezika zelo razlikujeta. V nekaterih primerih je izgovorjava podobna slovenščini, na primer: fižol - fežou. To se dogaja zaradi portugalskih šumnikov.

ZNANE OSEBNOSTI

Portugalsko poznamo po več znanih osebnostih. Med njimi naj omenim: pomorščaka Vasca da Gama, pesnika Luísa de Camões in Fernanda Pessoa ter nogometaša Cristiana RONALDA.

DRŽAVNI SIMBOLI

Njihovi državni simboli so zastava, ki je rdeče in zelene barve, na njej pa grb. Imajo pa tudi svojo himno, ki se imenuje A Portuguesa. Govori o boju in osvajanju ozemlja.

SKLEP

Takšna je torej Portugalska, dežela z bogato kulturo, pradedno zgodovino in slavno preteklostjo.

Kljub vsem težavam v preteklosti pa daje današnja Portugalska vtis, da je to dežela, ki jo preveva "nova volja po življenju", ki v združenih Evropi z zaupanjem gleda v prihodnost.